

דף מקשר

פנינים וחידושים חידות והלכות על

הדף היומי

'דף אחד שמקשר עם אחד לאב אחד'

מהנאמר בשיעור הדף היומי בבית הכנסת התאחדות האברכים פרדס כץ

פרשת נצבים וילך כ"ג אלול התשפ"ו

דבר העורך

מסכת חולין קכ"ב-קכ"ח

הדף אליבא דהלכתא

בדף קכד: עורבא פרח

מעשה שהיה בחג סוכות דאשתקד, בקהילה פורחת ומשגשגת שהביאו רבנים גדולים במהלך כל ימות החג שידרשו לציבור בעניני היום בהלכה ובאגדה, והדרשה המרכזית תהיה של המרא דאתרא ביום טוב עצמו, הכל סודר והמודעות נתלו בכל רחבי העיר, התרגשות גדולה היתה בקרב הציבור שכ"כ אהבו לשמוע את המרא דאתרא קטנים כגדולים, וגם תלמידי חכמים באו לדרשתו.

והנה במהלך שיא הדרשה קם רב אחד והקשה הרבה קושיות על מהלך הדרשה של המרא דאתרא, השיב לו הרב: 'עורבא פרח'! אותו רב השואל נעלב מאוד על שביזוהו כך ובפרט שחלק מהקהל אף צחק, לכן החליט לתבוע לדין תורה את המרא דאתרא על הבושת שעשה לו. האם הוא צודק בטענתו?

משבאה שאלה זו אל שולחנו של הגאון הגדול הרב יצחק זילברשטיין שליט"א השיב שיש לפשוט שאלה זו מהנלמד בשבוע החולף בסדר לימוד "הדף היומי" במסכת חולין בדף קכד: בעיא מיניה רב אויא סבא מרבה בר רב הונא קולית סתומה לרבי ישמעאל מהו שתטמא, אית ליה לר"י את שבא לכלל מגע בא לכלל משא, לא בא לכלל מגע לא בא לכלל משא, והכא היינו טעמא משום דבא לכלל מגע מלפניו, או"ד לית ליה, אמר ליה עורבא פרח, א"ל רבא בריה וכו', א"ל אני היום סמכוני באשיות ובעא מינאי מילתא דבעי טעמא. וכתב רש"י שעורבא פרח, היינו שהשיאו לדבר אחר.

ופירש החתם סופר מדוע אמר עורבא פרח שהוא עוף טמא ולא אמר יונה פרח, אלא שאמרו בעירובין (כא:): במי אתה מוצא לדברי תורה, במי שמשום עצמו אכזרי על בניו ועל בני ביתו כעורב, דהיינו שנעשה אכזרי כעורב באכילתו וצרכי בני ביתו ועוסק בתורה, ואף כאן רגל היה ועשאו חציו לה' ודרש ברבים והיה אכזרי על עצמו כעורב, ועכשיו עורבא פרח כלומר עבר הזמן שצריך להיות כעורב והגיע זמן חציו לכס.

ועוד ביאר הגר"ש אלישיב בספרו הערות, ע"פ הגמרא בסנהדרין (ק:): מאי אהני לן רבנן, לא שרו לן עורבא, והיינו דבר שאין בו תועלת, והי"ה הכא, שהשאלה אינה למעשה שהרי הלכה כרבי עקיבא לגבי רבי ישמעאל, וזהו שאמר לו עורבא פרח, למרות שאף אחד לא רודף אחריו, ואני דרשתי היום הלכה למעשה ואתה שואל טעם לא להלכה, ואין בכוחי עכשיו, עכ"ל.

ועפ"ז היה מקום לומר שאין טענת הרב צודקת כיון שאולי המרא דאתרא התכוין כאחד מהפירושים הללו. אבל למעשה הודה שלא התכוין לכך אלא רק התכוין שהוא מאוד עייף ואין לו כח לענות על קושיות באמצע דרשתו, ומכיון שהנוכחים צחקו, עדיין יש לדון אם צריך לשלם לו דמי בושת כמבואר ברמ"א בחו"מ (תכ סל"ז).

והנה עיין במאירי (ביצה כא.) שכתב: לעולם יהא אדם נזהר שלא להכביד במשא ומתן תלמיד חכם שהוא רואהו חלוש, אם מצד חולי או מצד שטרה היום בשיבה או בדרשה, ואם עשה כך והחכם משיבו דרך הדיוט כאדם שמראה עצמו שאינו רוצה להשיב ומשיאו לדבר אחר, אין למוסר עליו תערומת כלל, ואפילו היה הלה אדם גדול, ומעשה באדם אחד ששאל לגדול הימנו באיסור והיתר והשיבו שמותר, והיה מטריחו עוד להקשות לו על תשובתו, ואמר לו 'עורבא פרח' עד שהלך לו, ושאלוהו קצת חכמים האיד ביישו מתוך דבריו, אחר שאדם גדול היה, ואמר להם אני היום סמכוני באשיות וכו'. הרי לנו שאם השואל מטריח את הנשאל יותר מידי כשהוא עייף, מותר להשיאו לדבר אחר ולדחותו. (ע"פ חישוקי חמד)

אחת המעלות של לומדי הדף היומי שלומדים עוד ועוד מושגים בכל חלקי התורה! כל לימוד מרגלית! כל הלכה פנינה! והיהודי הלומד הוא אוצר שלם!!!

דון פרננדו אגולר היה יהודי חשוב בברצלונה שבספרד, בימים הקשים שלאחר גירוש ספרד. הוא שימש כמנצח התזמורת המלכותית והיה חלק מהאליטה התרבותית של ספרד, אך בסתר המשיך לחיות כיהודי ולשמור על מצוות התורה. בביתו הסתיר מזון כשר, ובלילות החג התקבצו יהודים בסתר לתפילה, תוך סכנת חיים מתמדת. חמש שנים לאחר הגירוש התקרב ראש השנה, והאנוסים התמודדו עם שאלה קשה: כיצד יוכלו לשמוע את קול השופר? הרי קולו נשמע למרחוק, ואם יתפסו אותם תוקעים – צפויים הם למאסר ולעינויים.

ואז הגה דון אגולר רעיון נועז. ברחבי ברצלונה נתלו כרזות על קונצרט חגיגי של התזמורת המלכותית, ובו מוזיקה של עמים ושבטים וכלי נגינה נדירים. אך המועד עורר את סקרנותם של האנוסים: הקונצרט נקבע לראש השנה. אלפי יהודים הגיעו לאולם, יחד עם אנשי השלטון, בני האצולה וראשי האינקוויזיציה. התזמורת החלה לנגן, כלי נגינה שונים השמיעו את קולם, ואז, ברגע השיא, נטל דון אגולר קרן איל והחל לתקוע: תקיעה, שברים, תרועה, עד שהשלים את כל התקיעות.

עבור הקהל היה זה עוד כלי נגינה מוזר, אך עבור האנוסים היה זה קול השופר. רק לאחר שהשלים את התקיעות קלטו האנוסים את גודל הנס. כל אנשי האצולה, הכמורה והאינקוויזיציה היו שם, ומתוכם לא היה אפילו אחד שקלט מה התרחש מתחת לאפס. אושר איךסופי הציף את לבם של האנוסים, שלא פסקו מלהלל ולהודות לה' על שזכו לקיים את מצוות היום, לנגד עיניהם הפקוחות של הגדולים והאכזריים באויבי היהדות. אמר חכם אחד: "מעולם לא הצליח אדם לבלבל את השטן בתקיעותיו כדון אגולר בשעתו". כל שליחי השטן היו שם, גדולי הכמורה והאינקוויזיציה, כולם שמעו וראו – ולא ידעו מאומה.

יותר משש שנים שהעולם מיטלטל סביבנו. מאז תחילת מחזור הדף היומי עברנו מגפה, מלחמות, משברים וטלטלות רבות. שוב ושוב ניסה היצר הרע לבלבל את האדם ולהסיח את דעתו מהלימוד. אבל מול כל זה עמדו יהודים הנראים כפשוטים והמשיכו ללמוד. יום אחר יום, דף אחר דף. והנה, אחרי יותר משש שנים, המערכה עדיין בעיצומה, אבל קו הסיום כבר נראה באופק. פחות משנה נותרה עד שבעזרת ה' יסיימו את כל הש"ס בבלי. השטן ניסה כל תחבולה אפשרית כדי שהיהודי לא ילמד – והיהודי הפשוט הצליח לעררב אותו בכך שהמשיך ללמוד. תכלה שנה וקללותיה, תחל שנה וברכותיה – ובעזרת ה', בשנה הבעל"ט נזכה להגיע יחד אל קו הסיום הגדול!

מאיר ישראל ארוגטי

השיעור בדף היומי נמסר בכל ערב בין השעות 21:40-20:30 בבית הכנסת "התאחדות האברכים" רחוב מנחם בגין 48 פרדס כץ ב"ב (ליד טיפת חלב). השיעור נמסר בטוב טעם ודעת בבהירות ובשפה השווה לכל נפש מפי הרב מגיד השיעור

בדף קכב. גזירה שמא יעשה אדם מעורות אביו ואמו שטיחים

כל לומד התקשה, שהרי כלל בידו הוא שמילתא דלא שכיחא לא גזרו ביה רבנן' כלומר שחז"ל לא חששו לדבר שאינו מצוי לגזור עליו גזירות, והרי דבר זה שיעשה מעורות אביו ואמו שטיחים אי"ז מצוי אפילו אצל הגויים שהאכזריות מצויה אצלם ומדוע אי"כ חששו כאן. ועיין ברמב"ן שביאר שיש לחשוש שיפשיט עורות אביו ואמו משום חיבתם ומקיימם כך כדי להספידם ולכן הוא שוטחם לפניו, וגם בזה יש איסור משום מלין את המת ואינו קוברו וכן משום בזיון, ובשו"ת הרדב"ז (ח"ש סי' רסב) ביאר עוד, שעור האדם מועיל לעשות כישוף וכמבואר בגמ' להלן שלגיון העובר ממקום למקום ונכנס לבית הבית טמא, שאין לך כל לגיון ולגיון שאין לו כמה קרקפלין, ואל תתמה שהרי קרקפלו של רבי ישמעאל מונח בראשי מלכים, ופירש"י שהוא עור ראש אדם מת ועושים כן למכשפות במלחמה. ומבואר שזה מועיל לכישוף, וככל שיהיה העור קרוב לאדם תהיה פעולתו יותר חזקה ואין לך קרוב לאדם יותר מאביו ואמו שמהם נוצר, ולכן היו מפשיטים דוקא עורות אביו ואמו כי היו סבורים שאין בזה בזיון אלא כבוד שלוקחם בשביל לינצל בזכותם, ולכן הוצרכו חז"ל לגזור עליו טומאה להפריש בני אדם מהמעשה הרע הזה.

בדף קכד: עורבא פרח

מובא בסוגייתנו שרב סבא שאל את רבה בר רב הונא שאלה עמוקה, ורבה בר רב הונא השיב לו 'עורבא פרח', ופירש רש"י שאמר לו ראה עורב הפורח באויר וכוונתו היתה להשיאו לדבר אחר, כלומר 'להעביר לו נושא'. והקשה החתם סופר מדוע הזכיר רבה בדבריו דוקא עורב שהוא עוף טמא ולא יונה או ציפור שהם טהורים, וביאר ע"פ הגמ' בעירובין (כב.) 'שחורות כעורב' (שיה"ש ה' יא) היינו שהתורה מתקיימת במי שנעשה אכזרי על בניו כעורב בצרכי אכילת בניו ויושב ועוסק בתורה, וזוהי כוונת רבה בר"ה, שאותו היום היה רגל ועשהו חציו לה' ע"י שדרש לרבים והיה אכזרי על גופו כעורב, ולאחר שנתעייף מהדרשה רצה לעסוק בחציו לכס ולעשות סעודת יו"ט, וכששאלו רב אויא, אמר לו, עורבא פרח, כלומר שכבר פרח ועבר זמן 'עורבא' שכבר עד עכשיו היה אכזרי על עצמו ועל בני ביתו כעורב וכעת ברצונו לעשות סעודת יו"ט... ועיין עוד במדור "הדף אליבא דהלכתא".

בדף קכה: מלא תרודו רקב מטמא במגע ובמשא ובאוהל

בזמנים עברו, היו כאלו שהיו חונטים את המת כמו המצרים, ודנו הפוסקים אם דינם כרקב המת לטמאות או דינם כעץ יבש בעלמא. ורבי יונתן אייבשיץ בספרו יעירות דבש (ח"ב ד"ז) מבאר איך היו עושים זאת, ששבעים יום היו מושחים את המת בשמן המקיים את הבשר לבל תבא בו תולעת וריקבון, ומניחים אותו בשמש להתייבש עד שנעשה כל הגוף יבש כעץ ואבן, ומניחים אותו בתוך חול, וגוף זה לא יתקרב לעולם וכמעשה החנוטים במצרים, וזה נקרא 'מומאי'. וכתב ר"י אייבשיץ שע"י שהגוף נשאר קיים, אף נפש המת קצת דבוקה בגוף ובוזה היו מקטירים לגוף ונפש, ובה עושים קסמים לדרוש אל המתים ולידבק בהם. ומביא מעשה נורא, על אדם בשם 'יאהן' מספרד, שהלך למצרים והבריה בספינתו אלפי פגרים חנוטים להוליכם לספרד, אך כשהיה בלב ים התחילו הרוחות הדבוקות בגופות לעשות רעש נורא בספינה והפכו את הספינה לתוך הים וירדו כל אשר בקרבה כאבן במצולה, ויאהן עצמו בקושי שניצל באניה קטנה ואחרי הרבה סכנות בא לספרד וסיפר את מה שקרא עמו.

בדף קכו: עכבר שחציו בשר וחציו אדמה

ביאר רש"י שיש מין עכבר שאינו פרה ורבה אלא מעצמו נוצר מהאדמה כאשפה המשרצת תולעים. עיין בתפארת ישראל (בועז אות ב) שכתב, ואני שמעתי אפיקורסים מלגלים על בריה זו שזכרת כאן ובסנהדרין (צא.), ומכחישים ואומרים שאין מציאות כזו כלל, לכן ראיתי להזכיר כאן מה שכתב בספר אשכנזי שחיבר חכם אחד מפורסם מחכמי האומות ושמו 'לינק' שנמצא בריה כזאת בארץ מצרים במחוז טהעביס, ונקרא העכבר ההוא בלשון מצרים 'דיפוס יאקולוס' ובלשון אחר 'שפרינגמויז' אשר החלק שלפניה ראש וחזה וידיה מתוארים יפה, ואחוריה עדיין מגולמים ברגבי ארץ, עד אחר איזה ימים תתחפץ כולה לבשר, וזהו מה שאמרו בסנהדרין שם, צא לבקעה וראה עכבר שהיום חציו בשר וחציו אדמה למחר השרץ ונעשה כולו בשר, וע"ע במדור "חידות הדף" (חידה ה') מהרמב"ם בפירוש המשניות.

בדף קכז. פומבדיתא לוי"ד אשני אושפיז

בגליון אלפס על הרי"ף (בסוף המסכת) כתב, מצוה לפרסם להסיר חרפה מעל ישראל, שהנה אויבי עמינו אומרים שחז"ל עצמם העידו עלינו כי רוב גנבי ישראל, ומה לה לעישה שהנחתום מעיד עליה, ובאמת העולם סוברים כי חז"ל אמרו זה על כל ישראל שבכל העולם, כי רוב הגנבים הם ישראל, וחלילה לומר כן וטעות גדולה, וכבר טעה בזה אדוננו הב"ח ונתחלף לו בין רוב גנבי ישראל לרוב ישראל גנבי, והב"ח עצמו חזר בו כמובא בש"ך (יו"ד סי' סק"ח) וטעות גדולה היא בפי העולם החושבים שבכל מקום ובכל זמן כך הוא, ואי"ז נכון כי רק על העיר פומבדיתא בלבד אמרו כן, שבזמנם היו רוב גנביה ישראל, וכתבו הרא"ש (פ"ה ס"ק יט) והתוספות (ב"ב נה: ד"ה רבי אליעזר) שאמרו כן משום ששם היו שכיחים גנבים ורמאים. וכמובא בסוגייתנו שאם ליוה אותך איש פומבדיתא החלף מקום אכסנייתך, ופירש"י כדי שלא ידע היכן תשכב שגנבים מומחים הם, אבל במקומות אחרים בכל העולם חלילה לומר כן...

דף קכב – משנה אלו שעורותיהן כבשרן עור האדם ועור חזיר של ישוב רבי יהודה אומר אף עור חזיר הבר ועוד חטרת של גמל הרכה ועור הראש של עגל הרך וכו', וסימנך: דף קכ"ב ר"ת קליפתן (עורן) כמו בשרן.

דף קכה – משנה קולית המת וקולית המוקדשין הנוגע בהם וכו', בכמה וכיצד מטמא קולית, וסימנך: דף קכ"ה ר"ת קולית כיצד הטומאה.

שאלות

- א. בשם מי לא אומרים שמועות שאומר?
- ב. אדם שמתווכח עם חבריו האם מותר לו לומר 'אפילו אם היית כמשה רבינו לא הייתי מקבל ממך'?
- ג. כיצד יתכן שאדם לומד תורה ואומרים לו שהוא עובר על חילול שבת בעצם לימוד תורתו?
- ד. לאחר שטיפלו באדם ה'רימה והתולעה' לאחר מאה ועשרים איזו כמות נשאר מהאדם?
- ה. על איזה דבר בסוגייתנו כותב הרמב"ם שהוא מציאות תמוהה אך אין מספר לרוב מגידים לי שראו דבר זה?
- ו. האם יש עופות שגדלים מהעצים כלומר עץ עופות?
- ז. האם יכול להיות שמדאוריתא יהיה טמא מספק או שכל ספק טומאה נוהג רק מדרבנן?
- ח. איך היא הדרך המוזכרת בסוגייתנו שהיא הדרך לאהבת וליראת השם יתברך?
- ט. היכן מצינו בסוגייתנו 'טומאת נבילה' שאינה אלא טומאה אחרת?
- י. ממה לא צריך להתבייש?

תשובות

- א. **בדף קכג.** איבו אמרה. בסוגיין הובאה מימרא בשם רבי אבהו בשם ר"ל ואמר רב נחמן ב"י שאיבו הוא שאמר מימרא זו, והנה במסכת עבודה זרה (לה:) אמרו לא לומר מאמרים בבית המדרש (ג"י הב"ח שם) בשם איבו כיון שאוכל פת עכו"ם, ולפי"ז ביארו האחרונים שזהו הכוונה בסוגיין, שבאמת איבו אמר מימרא זו אלא שלא זכה שתאמר בביהמ"ד בשמו כיון שאכל פת עכו"ם. וע"ע בספ' חסידים (סי' תתקעז) שאדם ששומע מאמר טוב ממין או ממומר או מאדם שמחטיא את הרבים אל יאמר הדבר בשמו, וזהו ק"ו ממה שאמרו על איבו שאכל פה עכו"ם שסבר שמותר הדבר.
- ב. **בדף קכד.** אי אמר לי יהושע בן נון משמיה לא צייתנא ליה. כתב הבית יוסף (יו"ד סוף רמב) בשם הא"ח שאדם שהיה מריב עם חבריו ואמר לו 'איני מקבל ממך אפילו אם היית כמשה רבינו' מלקים אותו משום בזיון, וביאר הב"י שלכן אמר רב נחמן בסוגיין אילו אמרה יהושע בן נון משמו לא הייתי שומע לו, ולא אמר אילו אמרה משה, כיון שאסור לומר כדברים הללו על משה רבינו, וכן פסק בשו"ע (רמב סל"ו) וכתב הביאור הגר"א (סי"ק פב) שמקורו מסוגייתנו. ובטעם הדבר שיש בזיון באמירה זו, עיין ט"ז (סק"כ) וחת"ס ובתשובה מאהבה בהגהותיהם על השו"ע שם.
- ג. **בדף קכז:** אמר לו אני היום סמכוני באשיות. ופירש רש"י: כלומר צריכני חיזוק לפי ששר כוחי מכח הדרשה שדרשתי היום ברבים, דשבת הרגל היתה, עכ"ל. ידועים דברי היעב"ץ (בסידורו, הל' שבת התלויים בדיבור אות ח) שתלמיד חכם העוסק בתורה בעיון בשבת הרי הוא מחלל שבת, והביא ראיה לכך משבת (ק"ט:) אך החיד"א בפתח עיניים (כאן) כ' שיש להביא מסוגייתנו ראיה להיפך, שהרי רק בגלל שתש כוחו מהדרשה לא יכל להשיב בעיון ולא משום ששבת היה.
- ד. **בדף קכה:** מלא תרווד רקב מטמא במגע ומשא ובאוהל. רש"י כתב ששיעור זה הוא הלכה למשה מסיני, ובירושלמי (נזיר פ"ז ה"ב) מבואר שהטעם הוא משום שלאחר מאה ועשרים שנה חוזר המת להיות מלא תרווד אחד רקב... ובשיעור מלא תרווד, י"א שהוא מלא שני חפניים וי"א מלא חופן אחת של ריקבון...
- ה. **בדף קכו:** עכבר שחציו בשר וחציו אדמה. כתב הרמב"ם בפירוש המשניות (מ"ו:) והוא ענין מפורסם מאוד, אין מספר לרוב המגידים לי שראו זה, אף על פי שמציאות בעלי חיים כזה דבר מתמיה ולא נודעת לו טענה בשום פנים...
- ו. **בדף קכו:** עכבר שחציו בשר וחציו אדמה. ופירש רש"י יש מין עכבר שאינו פרה ורבה אלא מעצמו נוצר מהאדמה. המרדכי (סי' תשלח) מביא שיש עופות הגדלים באילן, ודן שם אם טעונים שחיטה, וכן הביאם הטור (יו"ד סי' פד) ועוד מוזכרים בפוסקים.
- ז. **בדף קכז:** על הארץ להוציא ספק טומאה צפה. כתב הרמב"ם (ט"מ פ"ט הי"ב) דבר ידוע שכל אלו הטומאות וכיוצא בהם משום ספק, הרי הן של דבריהם, ואין טמא מן התורה אלא מי שנטמא טומאה ודאית, ועיין בכסף משנה שביאר שדעת הרמב"ם שספק דאוריתא לחומרא הוא רק מדרבנן, אבל מדאוריתא כל ספק הוא לקולא.
- ח. **בדף קכז:** מה רבו מעשיך ה'. כותב הרמב"ם (יסודי התורה פ"ב ה"ב) וא"כ הוא הדרך לאהבתו ויראתו, שיתבונן האדם במעשיו ובריאותיו הנפלאים והגדולים ויראה מהן חכמתו שאין לה ערך וקץ מיד הוא אוהב ומשבח ומפאר ומתאוה תאוה גדולה לידע השם הגדול כמו שאמר דוד 'צמאה לך נפשי לאלוקים לקל חיי', וכשמחשב בדברים האלו עצמן מיד הוא נרתע לאחוריו ויפחד וידע שהוא בריה קטנה שפלה ואפילה עומדת בדעת קלה מעוטה לפני תמים דעות וכו'.
- ט. **בדף קכז:** טומאת אוכלין אין טומאת נבילה לא. ופירש רש"י טומאת אבר מן החי, וכ"כ התוס' שטומאת נבילה האמורה כאן אינה בדקדוק וכוונת הגמ' לטומאת אבר מן החי.
- י. **בדף קכח:** וחזר רבי עקיבא להיות שונה כרבי יהודה. והיינו שר"ע לא התבייש לחזור בו, וע"י בשו"ת התשב"ץ (ח"ג סי' רפה) שכתב כי אין קלון לאדם הטועה, כי כל אדם עשוי לטעות, והחכם המודה על האמת יצא הפסד טעותו בשכר הוראתו לחזור על האמת, ואם יש קלון, זה רק למי שעומד על טעותו...

מילתא דבדיחזתא

בדף קכב. דבר תורה

בחור אחד שלא הכיר את רבי אייזל חריף הזדמן פעם במחיצתו והתחיל להרצות לפניו 'חידושי תורה שלו' ובעיקר בשם עצמו חידושים שראה בספרו של רבי אייזל 'עמק יהושע' אמר לו רבי אייזל: דברים אלו גנובים מספר ידוע, ועליך לשלם על גניבה זו אף שהגונב מהגנב פטור. הבחור פער עיניים והביט בו במבוכה. הסביר לו ר' אייזל: מדוע גונב מהגנב פטור, משום שאינו יודע למי להשיב, אבל כאן הרי מחברו של הספר עומד לפניך, ואתה יכול להחזיר לו את הגניבה...

בדף קכז: עורבא פרח

עם הארץ שהתיימר להיות למדן וכבר לבש 'פראק', נשאל על ידי חבריו, מה פירושם של המילים בסוגייתנו 'עורבא פרח'? נטל הלה את הגמרא, עיין ברש"י וקיימט את מצחו, ולבסוף הסביר: עורבא פרח, פירושו, נתן לו חזיר לאשה! איך הגעת לזה? שאלו חבריו, השיב 'הלמדן': הרי רש"י מפורש הוא, עורבא פרח – השיאו לדבר אחר...

בדף קבז. אלמלי עולות לאויר

לפני כמה שנים עדיין גרנו בקליפורניה. משך תקופה ארוכה 'התבשלנו' עם התוכנית לעלות לארץ ישראל ולהשתקע בה, וכאשר נבטה ההחלטה, חיפשנו וברוך ד' גם מצאנו מקום מגורים בירושלים. בסופו של תהליך ארוך, עמוס מכל הבחינות, מצאנו את עצמנו עם כרטיסי טיסה ביד. סיכמו איתנו כי בראש חודש תמוז, שחל אז ביום שני, תצא מניו יורק טיסה של חברת 'אל על' בשעה עשר בבוקר, ותוביל אותנו היישר לארץ ישראל, ארץ הקודש. התוכנית הייתה שביום ראשון נגיע לשדה התעופה שבקליפורניה, משם נטוס לניו יורק, בלילה נישן בבית מלון בניו יורק, ובבוקר נגיע לשדה התעופה, לטיסה שתקח אותנו הביתה - לארץ הקודש.

כיון שלא הייתה זו טיסה רגילה - למטרת ביקור - אלא טיסת עלייה לארץ, קיבלנו אישור לקחת איתנו מספר גדול של מזוודות, שתיים עשרה במספר. בזמן שהעמסנו את המזוודות על הרכב, ליד הבית, הגיעו המון חברים, ומכרים להיפרד מאיתנו. את החלק הזה של הפרידה מכולם לא הכנסנו לתוכנית של הבוקר, וככל שמיחרנו, לא יכולנו לשלח את כולם ולפנות לנו את הדרך. כך הגענו לשדה התעופה באיחור ניכר, שעה אחת בלבד לפני הטיסה. בשעה 9:59 עמדתי לפני הדלפק הראשון והצגתי את הכרטיס והמזוודות. "כמה מזוודות!" קרא הפקיד בהתפעלות מעורבת בביקורת. הסברתי לו שיש לנו אישור לכך מפני שזו טיסת עלייה, אבל הפקיד לא אהב את זה. "יארך זמן לבדוק את כל המזוודות האלה", הוא אמר, "ולכן נשלח את המזוודות עם הטיסה של השעה אחת עשרה, אבל אתם כבר לא תספיקו, ותצטרכו לחכות ולנסוע בטיסה הבאה, שיוצאת בשעה אחת בצהריים". קיבלתי את דברי הפקיד כפשוטם, שלחתי את המזוודות, וחזרתי למשפחתי.

אמרתי להם שאנחנו הולכים לחכות לטיסה הבאה. שוב ניגשתי לדלפק, הפעם כדי לארגן את הכרטיסים לטיסה של השעה אחת, אבל התשובה שקיבלתי הייתה: "אי אפשר. הטיסה מלאה. חכו לטיסה הבאה." בשלב הזה התחלתי להילחץ. התקשרתי לסוכן הנסיעות, סיפרתי לו את הסיפור, והוא אמר לי שבניו יורק עומדת להתקיים תחרות גדולה כלשהי, ולכן היום יש עומס רב על הטיסות. אם אני רוצה הוא יכול לסדר לי טיסה בשעה שתיים בלילה, תמורת אלפיים דולר לאדם. זה כבר היה יותר מדי. הכרטיסים שלנו כבר היו משולמים היטב, והסכום האסטרונומי שהוא מבקש בשביל כל המשפחה שלי הוא בלתי אפשרי מבחינתי. הייתי אובד עצות. השעה כבר הייתה בערך שתיים בצהריים. סיפרתי לאשתי את כל מהלך העניינים, אבל היא לא נבהלה בכלל: "אז הסוכן לא יכול לעזור", היא אמרה. "בסדר. אנחנו נגיד תהילים ונבקש מ'ד' שיעזור לנו. נראה לי שכדאי לגשת לדלפק של שירות לקוחות, אתה תיגש ואנחנו נתפלל." עשיתי כעצתה. היא התיישבה עם הילדים ואמרה איתם פרקי תהילים, ואני נעמדתי בסוף נחש של תור ארוך ומתפתל, מצפה לישועה.

עמדתי כמה דקות, והנה ניגש אלי אדם שאיני מכיר ושאל, "אתה צריך עזרה עם טיסות?" "כן." "אתה לא חייב לחכות לפקיד. אתה יכול להתקשר היישר לחברה, שתטפל בפנייה שלך. קח את המספר", הוא הכתיב לי מספר והלך לו.

התקשרתי ונעניתי. אמרתי כי המזוודות שלי נמצאות בתא המטען של המטוס שיצא בשעה אחת עשרה, והכרטיסים שלנו מיועדים לטיסה הזאת. רציתי להמשיך לתאר את תלאותי ולהסביר עד כמה דחוף לנו להיות בניו יורק לפני זמן הטיסה שיוצאת לארץ, אבל הנציג עצר אותי ואמר, "הטיסה של שעה אחת עשרה? היא עדיין לא יצאה. רוצו כולכם לשער ארבע עשרה ועלו מיד על המטוס!" ניגשתי לבני המשפחה שלי, שישבו ואמרו תהילים ואמרתי, "בואו! טסים עכשיו, מהר!" לא היה צורך לסחוב מזוודות. מיהרתי את כולם, רצנו לשער ארבע עשרה, התקדמנו בשביל, עלינו לכבש שמתחבר למטוס, הראינו לדיוול את כרטיסי הטיסה, והוא זיז אותנו להתיישב במקומות הריקים שחיוו רק לנו. זהו. אנחנו בפנים, והמטוס ממריא. "תגיד לי", פניתי לדיוול אחרי שנגרעתי מהמרוץ של הדקות האחרונות: "איך יכול להיות שעכשיו, בשעה שתיים וחצי, אנחנו עולים על המטוס של השעה אחת עשרה?" ההסבר של הדיוול הותיר אותי בפה פעור: "המטוס של השעה אחת עשרה היה מוכן לצאת בזמן. רגע לפני ההמראה התגלתה בו תקלה, ולכן הורידו את כל הנוסעים, ובדקו את המטוס במשך שלוש שעות. התקלה אותרה ותוקנה, ולפני כמה דקות אמרו לנוסעים לעלות בחזרה. זאת הסיבה לכך שהמטוס עדיין היה בשדה התעופה."

זאת הסיבה!! טיפשות להגיד כך! הסיבה הייתה שונה לגמרי: הקב"ה רצה שנספיק את הטיסה מניו יורק לארץ ישראל. הוא הוריד בשבילנו יותר ממאתים וחמישים נוסעים ממטוס, כדי שהוא יחכה לנו, ונוכל להגיע ליעד בזמן המתוכנן. והגילוי הזה, שהקב"ה משדד מערכות בשבילי, לימד אותי עד כמה הקב"ה רוצה אותנו קרובים אליו גם פיזית בארץ ישראל וגם רוחנית לקראת ראש השנה יום הדין.

ניתן להוריד עלון זה ועלונים קודמים במערכת "שבת" בקול הלשון

העלון מוקדש
לעילוי נשמתו וזיכרונו של
מ"ז זמקובל וזידיק
ר' אהרן שלום בן טאוס
זצ"ל

ניתן להאזין לשיעורי הרב
ר' אברהם נעימי שליט"א
גם דרך "קול הלשון" 6761*
בשידור חי, או בשידור חוזר
בהקשת 7* ואח"כ 996908

לברכה והצלחה
לנדיב הדגול ר'
ניסים בן זאבה
חי"ו

העלון מוקדש
לרפואה שלימה
לר' ניסים בן זאבה
ורעינת בת קלה
חי"ו

ניתן להאזין לשיעור בדף היומי בשידור חי ושידורים חוזרים בכל ערב בשעה 20:30

בקו כל רגע במס' 0799-170-770 וכן בקו היכל המלך שלוחה 7 במס' 0723-400-550

כמו כן ניתן להעביר תרומות עבור הוצאת העלון וכיבוד לשיעור בטל' 0548496909

לתגובות הערות והארות וכן גבאי בית הכנסת שמתקיים אצלם שיעורים בדף היומי שמעוניינים בקבלת העלון ניתן לפנות

למספר 054-84-969-08 או למייל: d3031887@gmail.com